

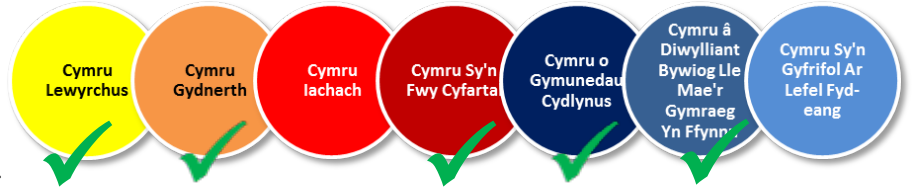

Amcan Llesiant 14

Amgylchedd Iach a Diogel - Hyrwyddo'r iaith Gymraeg a Diwylliant

Pam y mae hyn yn bwysig?

- Mae Sir Gaerfyrddin yn gadarnle ar gyfer y Gymraeg ac ystyrir bod y sir o bwysigrwydd strategol mawr i ddyfodol yr iaith.
- Mae manteision lu yn perthyn i ddwyieithrwydd, gan gynnwys gwell sgiliau gwybyddol.
- Mae'n bwynt gwerthu unigryw. Mae diwydiannau twristiaeth a lletygarwch ledled Ewrop bellach yn sylweddoli pwysigrwydd cynnig profiadau unigryw. Mae cael dwy iaith a synnwyr o hanes a diwylliant Cymru yn golygu bod Sir Gaerfyrddin mewn sefyllfa gref.
- Mae cymryd rhan mewn gweithgarwch diwylliannol yn cael effaith gadarnhaol amlwg ar ddechrau'n dda, byw'n dda a heneiddio'n dda.

Pam y dylem boeni am hyn?

- Yn ôl canlyniadau Arolwg Cenedlaethol Cymru 2017/18, dywedodd **43.6%** o bobl Sir Gaerfyrddin eu bod yn siarad Cymraeg.
- Dangosodd Cyfrifiad 2011 fod nifer y siaradwyr Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin wedi cwmpo i **43.9%** o gymharu â 50.1% yn 2001.
- Uchelgais Llywodraeth Cymru drwy [Cymraeg 2050 - Strategaeth y Gymraeg](#) yw gweld nifer y bobl sy'n gallu mwynhau siarad a defnyddio'r Gymraeg yn cyrraedd **miliwn erbyn 2050**.
- Mae dogfen Llywodraeth Cymru [Golau yn y Gwyll:Gweledigaeth ar gyfer Duwylliant yng Nghymru](#) yn atgyfnerthu pwysigrwydd diwylliant fel blaenoriaeth.

Beth sydd angen i ni ei wneud?

- Mae angen inni sicrhau cydymffurfiaeth â [Safonau'r Gymraeg](#) dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a monitro cynnydd ledled yr Awdurdod.
- Byddwn yn parhau i hyrwyddo cynnwys [Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg](#) mewn partneriaeth ag arweinwyr ysgol er budd pob dysgwr yn Sir Gaerfyrddin. (*Gweler hefyd Amcan Llesiant 3*)
- Mae angen inni hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn ein cymunedau a gweithio gyda phartneriaid megis y Mentrau Iaith, yr Urdd a'r Mudiad Meithrin i wireddu'r weledigaeth a'r canlyniadau a nodwyd yn ein [Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg](#).
- Mae angen inni gynyddu nifer y bobl sy'n cymryd rhan mewn gweithgarwch diwylliannol.
- Mae angen inni sicrhau bod ein casgliadau ac asedau treftadaeth ein sir yn cael eu gwarchod ac ar gael i genedlaethau'r dyfodol

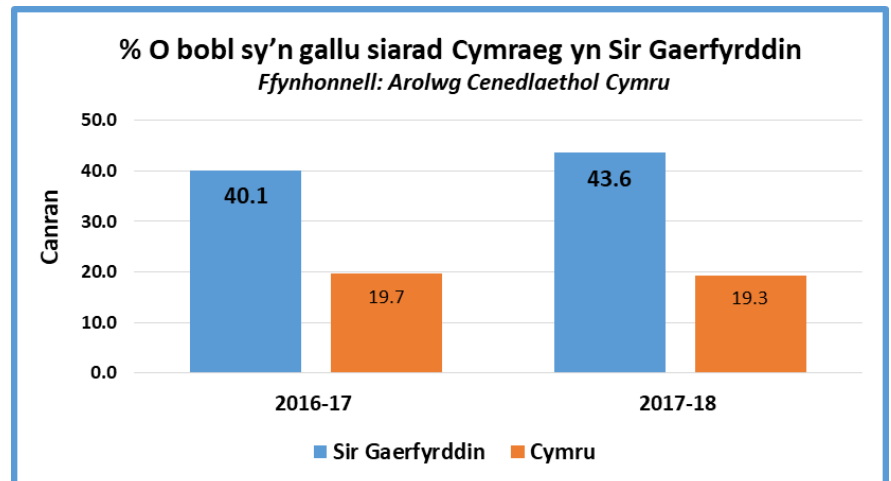
Sut y byddwn yn gwneud hyn?

- Byddwn yn gweithredu ac yn monitro **Safonau'r Gymraeg** o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ar draws y Cyngor, i drigolion Sir Gaerfyrddin a gwasanaethau cyhoeddus eraill
- Byddwn yn parhau i **ddatblygu'r Gymraeg yn ein holl wasanaethau addysg**, a thrwy hynny'n anelu at sicrhau bod pob plentyn yn hyderus ddwyieithog. Gall disgyblion gyrraedd eu potensial o ran ennill sgiliau i fod yn ddinasyddion dwyieithog yn eu cymunedau, y gweithle a'r tu hwnt/yn fyd-eang.
- Byddwn yn gweithredu **Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg** - a fydd yn hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ym mhopeth a wnawn ym mhob cymuned
- Byddwn yn hyrwyddo ein **treftadaeth a'n diwylliant Cymreig**

Mesur Llwyddiant Allweddol

Yn gallu siarad Cymraeg (Arolwg Cenedlaethol Cymru) (ACC) (Dangosydd Llesiant Cenedlaethol) (DLIC)

Mae canlyniadau [Arolwg Cenedlaethol Cymru](#) 2017/18 yn dangos bod **43.6%** yn gallu siarad Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin, sy'n gynydd ar ganran y flwyddyn flaenorol sef 40.1%. Mae hyn yn llawer uwch na chyfartaledd Cymru a'r ganran bedwaredd uchaf yng Nghymru. (Maint y sampl - 11,400 yng Nghymru). Sir Gaerfyrddin sydd â'r nifer uchaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru gydag ychydig dros 78,000 yn ôl Cyfrifiad 2011.

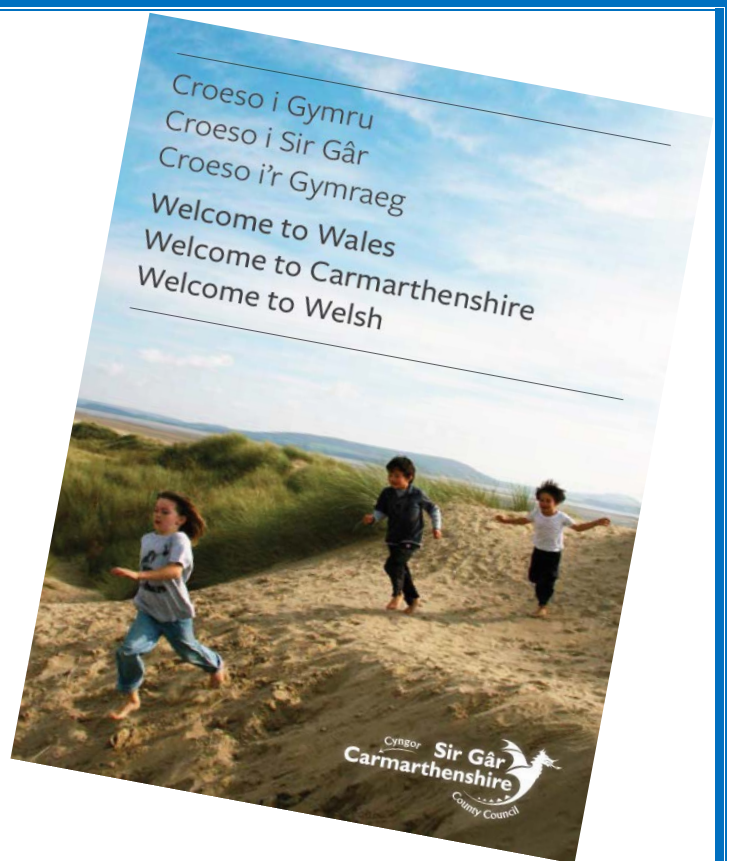
Enghraifft o'r hyn yr ydym yn ei wneud

Mae **Ilyfryn CROESO** wedi cael ei greu ar gyfer y rheiny sydd wedi dychwelyd i fyw yn Sir Gaerfyrddin neu sydd wedi symud yno.

Mae'r pecyn yn rhoi esboniad am y Sir a'r iaith Gymraeg.

Mae hefyd yn cynnwys gwybodaeth am y manteision o fod yn ddwyieithog yn ogystal â rhestru'r gwahanol fusnesau a sefydliadau Cymraeg yn y sir a nodi'r lleoedd i siopa a chymdeithasu lle gallwch chi fwynhau'r iaith.

Rhoddir y pecynnau i'r rheiny sy'n cofrestru ar gyfer y dreth gyngor; tenantiaid newydd y Cyngor; staff newydd yn y brifysgol, y bwrdd iechyd, yr heddlu, a staff y cyngor yn y sir, yn ogystal â chael eu treialu gydag asiant tai a darparwyr tai cymdeithasol.

Yr Aelod Arweiniol o'r Bwrdd
Gweithredol
Y Cyngorydd Peter Hughes Griffiths

I weld ein **cynllun cyflawni manwl**
yn erbyn yr amcan hwn